

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 451/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpenej advokátkou Mgr. Gabrielou Hlavinkovou, 1. mája 174/13, Trenčín, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 37/2011 a jeho rozsudkom sp. zn. 2 C 37/2011 z 29. júna 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. Gabrielou Hlavinkovou, 1. mája 174/13, Trenčín, ktorou namieta

porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 37/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho rozsudkom sp. zn. 2 C 37/2011 z 29. júna 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka, zastúpená opatrovníkom - mestom Ružomberok - bola účastníčkou konania o zaplatenie sumy 1 222,58 € s príslušenstvom vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 C 37/2011 v procesnom postavení odporkyne. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 2 C 37/2011 z 29. júna 2011 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 222,58 € s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 1 222,58 € od 29. septembra 2006 až do zaplatenia, v lehote troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku, vo zvyšnej časti návrh zamietol a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza, že „... sa na konci roku 2014 dozvedela, po tom, čo jej exekútor zablokoval účet, že existuje rozsudok, na základe ktorého má niekomu plniť. Sťažovateľka chcela zistiť o čo ide a preto išla na Okresný súd v Trenčíne, s tým, že keď má trvalé bydlisko od roku 2007 v okrese Trenčín, sa domnievala, že exekučná vec a aj rozhodnutie bude na tomto súde. Nebolo tak.

Následne komplikovane cez exekútora zistila, že súdom, ktorý jej dovtedy neznámy rozsudok vydal je Okresný súd Ružomberok. Následne prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadala o zaslanie tohto rozhodnutia - rozsudok č. k. 2 C/37/2011-58. Dňa 27. 2. 2015 bol sťažovateľke ako účastníčke konania v zastúpení advokátom tento rozsudok prvý krát doručený.“.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej argumentuje, že «... sa v roku 2007 prihlásila na trvalý pobyt v obci [REDAKOVANÉ] okres Trenčín a obecný úrad túto skutočnosť mal nahlásiť mestu Ružomberok... V každom prípade sťažovateľka má už roky aj občiansky preukaz

z adresou [REDAKOVANÉ] t.j. táto adresa je evidovaná políciou, ktorá občianske preukazy vydáva a teda aj Centrálnym registrom obyvateľov v Banskej Bystrici. Keby Okresný súd Ružomberok aj skutočne zisťoval adresu, či pobyt sťažovateľky, tak by ho určite zistil. Domnievame sa, že Okresný súd v Ružomberku nevykonal žiadny úkon na skutočne zistenie trvalého pobytu sťažovateľky. Okresný súd Ružomberok v napadnutom rozhodnutí uvádza, že postupoval podľa § 101 ods. 2 O. s. p. „Súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní“. Pre naplnenie tohto procesného ustanovenia však musí byť vykázané doručenie listín v konaní účastníkovi konania. V nami napadnutom konaní však súd ustanovil sťažovateľke opatrovníka - Mesto Ružomberok, a zrejme sa tak snažil preniesť zodpovednosť za práva a povinnosti sťažovateľky na tretiu osobu. Nevieme, čo Okresný súd v Ružomberku viedlo k takémuto postupu, keď stačil jeden dopyt na centrálny register obyvateľov a súd by vedel aktuálnu adresu sťažovateľky.

Z rozsudku Okresného súdu v Ružomberku č. k. 2 C/37/2011-58 nemožno určiť, ako a kde súd zisťoval adresu účastníka konania - žalovanej, sťažovateľky, ktorá je samozrejme aj dôležitá pre určenie príslušnosti súdu. V tomto prípade nebola na rozhodovanie vo veci daná príslušnosť súdu v Ružomberku.».

Podľa názoru sťažovateľky:

„V... napadanom rozsudku bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu a to nasledovne:

- súd neumožnil sťažovateľke dozvedieť sa o konaní, vyjadriť sa k návrhu, zúčastniť sa konania

- súd neumožnil sťažovateľke brániť svoje práva

- súd ohrozil finančnú existenciu sťažovateľky, keď sťažovateľka neočakávane zostala bez prístupu k svojim peniazom po tom, čo jej exekútor obstavil účet

- súd spôsobil sťažovateľke finančnú ujmu vo výške exekučných poplatkov, pretože ak by sťažovateľka vedela o súdnom konaní a rozsudku spravila by všetko preto, aby nedošlo k exekúcii a nemusela platiť poplatky za exekúciu, čo je teraz suma 88,82 Eur + 139,49 Eur + 314,70 Eur + 52,40 Eur tak ako sú vyčíslené v upovedomení o začatí exekúcie a rozsudku

t. j. spolu 595,32 Eur... a žiadame, aby z titulu zodpovednosti za svoje rozhodovanie túto sumu zaplatil Okresný súd Ružomberok sťažovateľke.“

Sťažovateľka uviedla, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 2 C 37/2011 z 29. júna 2011 jej bol na jej vlastnú žiadosť doručený 27. februára 2015.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Ružomberku vo veci vedenej pod sp. zn. 2 C 37/2011-58 porušil právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 600 Eur /slovom šesťsto eur/, ktoré je Okresný súd v Ružomberku povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 296,44 Eur (slovom dvestodevätdesiatšesť eur štyridsaťštyri centov) za dva úkony právnej služby / 139,83 Eur x 2 a paušál 2 x 8,39 podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1, písm. a/ a c/ a § vyhl. č. 655/2004 Z. z., ktorú je Okresný súd v Ružomberku povinný vyplatiť na účet jeho advokátky Mgr. Hlavinkovej Gabriely, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní a napadnutým rozsudkom porušil jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru predovšetkým tým, že jej ustanovil na zastupovanie v tomto konaní opatrovníka – mesto Ružomberok - bez toho, aby zisťoval jej pobyt, čím jej uprel právo osobne sa zúčastniť súdneho konania a brániť svoje práva.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná

právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zo sťažnosti a z jej prílohy ústavný súd zistil, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 C 37/2011 z 29. júna 2011, ktorý bol doručený opatrovníkovi sťažovateľky, pričom samotnej sťažovateľke ho okresný súd doručil na jej vlastnú žiadosť 27. februára 2015.

Podľa § 201 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Je potrebné zdôrazniť, že ak by boli tvrdenia sťažovateľky o tom, že okresný súd jej ustanovil opatrovníka bez splnenia zákonných podmienok zakotvených v § 29 OSP, relevantné, išlo by zo strany okresného súdu o postup, ktorým jej odňal možnosť konať pred súdom. Takýto postup je následne dôvodom na podanie odvolania a v zmysle § 221 písm. f) OSP aj dôvodom na podanie dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v predmetnom konaní ochrany svojich práv začala domáhať až doručením žiadosti o doručenie rozsudku okresného súdu z 23. februára 2015.

Sťažovateľka bola oprávnená podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd.

Iba odvolaciemu súdu prináleží, aby na základe odvolania podaného sťažovateľkou v prvom rade posúdil, či ide o odvolanie včas podané (a teda aj prípustné) so zreteľom na opodstatnenosť či neopodstatnenosť ustanovenia opatrovníka sťažovateľke a v tej súvislosti aj otázku doručovania rozsudku okresného súdu iba opatrovníkovi. Prípadný nepriaznivý záver odvolacieho súdu by bolo možné ešte preskúmať podaním dovolania z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP (podobne II. ÚS 133/09, II. ÚS 332/2011).

Zo sťažnosti a z jej príloh nemožno jednoznačne ustáliť, či sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 C 37/2001 z 29. júna 2011.

Pokiaľ sťažovateľka odvolanie nepodala, nevyčerpala opravný prostriedok, ktorý jej zákon poskytuje na ochranu ňou označených práv, ktorých porušenie namieta, čo zakladá (v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

V prípade, že sťažovateľka odvolanie podala, právomoc krajského súdu rozhodnúť o ňom v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľky až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ich namietané porušenie tvorí základ sťažovateľkou navrhovaného petitu, pozn.) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo

v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd mohla/môže domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 (v spojení s § 53 ods. 1) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2015